

Cywilizacja liberalna a świat zachodni

Odcinek wstępny

P1. Od kogo czerpie Huntington pojęcia i założenia teorii o zderzeniu cywilizacji?

P2. Jak rozumieć twierdzenie, że cywilizacja zachodnia jest uniwersalna?

P3. Czy religia grecka przyczyniła się do powstania geometrii Euklidesa?

Zag-4*. Czy zgadzasz się z konkluzją (1)?

Zag-5. Które cywilizacje z basenu Morza Śródziemnego wniosły wkład do cywilizacji europejskiej?

Zag-6. Który pogląd F.Hayeka należy określić jako informatyczno-liberalny?

I: Odcinek pierwszy

P1. Podaj przykład operacjonalizacji pojęcia wyrażanego zwrotem „temperatura ciała”.

Zag-2. Do czego służy w teorii naukowej procedura operacjonalizacji?

P3. Co to są pojęcia aprioryczne?

P4. Podaj definicje operacyjne pojęć «kibic» i «bramkarz».

P5. Jakie pojęcia empiryczne nie wymagają operacjonalizacji, a jakie wymagają?

II: Odcinek drugi

Zag-1*. Wyobraź sobie, że robisz wywiad z Alfredem Toynbee i słyszysz jego wypowiedź, że cywilizacja stanowi gatunek bytu, który zmierza do odtworzenia siebie samego za pomocą odpowiedniej religii. Jakie zadasz mu w tym momencie pytania prowadzące do operacjonalizacji, żeby zrozumieć jego wypowiedź?

Zag-2.* Które imperia w historii Europy uważały się za spadkobierców starożytnego Rzymu? Jaka panowała w nich religia? Zbierz na ten temat wiadomości, np. z wikipedii. Na tej podstawie daj charakterystykę cechującą każde z nich cywilizacji, żeby rozstrzygnąć, czy były one identyczne oraz określić, czy ich cechy były wynikiem panującej religii.

Zag-3. Czy Islam mógł mieć jakikolwiek wpływ na starożytną cywilizację Izraela?

Zag-4*. Czy słuszne jest zdanie, że dla systemu norm charakteryzującego określoną cywilizację konieczne jest wyznawanie przez jej uczestników jakiejś związanej tylko z tą cywilizacją religii? Wskazówka: weź pod uwagę: (1) cywilizację hellenistyczną, (2) stosunek katolicyzmu do niewolnictwa, (3) system norm w Unii Europejskiej; każdy z tych przypadków dostarczy pewnej operacjonalizacji.

Zag-5.* Mając na uwadze aktualny stan społeczeństw: kubańskiego, chińskiego, rosyjskiego, białoruskiego, izraelskiego, polskiego, oceń czy spełniają one warunki konieczne dla cywilizacji X.

P6. Dokonaj operacjonalizacji pojęcia «bank centralny».

P7. Daj przykłady powiązań przyczynowych między warunkami cechującymi cywilizację X.

III: Odcinek trzeci

P1. Co uzasadnia określenie cywilizacji X mianem liberalnej?

Zag-2*. Czy wolny rynek kapitalistyczny może, na dłuższą metę, istnieć tylko w systemie demokracji? Jakie znaczenie ma dla demokracji wolność internetu? Jak zdefiniować operacyjnie «wolność internetu», o która chodzi w tym kontekście?

P3. Podaj przykłady osiągnięć cywilizacyjnych powstałych poza Europą zachodnią.

Zag-4. Wymień nazwiska i główne osiągnięcia przynajmniej pięciu wielkich matematyków europejskich w wieku XVII. Uwaga: tego rodzaju wiedza o dziejach nauki jest niezbędna dla rozumienia praw rozwoju cywilizacyjnego jako czynnika międzynarodowych stosunków kulturalnych.

Zag-5*. Podaj przykład uprawiania arytmetyki bez pojęcia i symbolu zera. Czy byłaby bez niego możliwa informatyka? Czy da się wskazać na związek tego pojęcia z życiem religijnym Indii?

Zag-6*. Porównaj stosunek państwa do religii w Turcji w okresie przed i po reformach Atatürka.

Zag-7. Wymień przykładowo okoliczności sprzyjające szczególnemu rozwojowi cywilizacji w Europie w okresie od upadku Rzymu.

P8. Podaj kontrprzykłady do tezy, że procesy historyczne, które miały miejsce w Europie są: (1) warunkiem wystarczającym powstania cywilizacji liberalnej; (2) są jej warunkiem koniecznym.